
NA FILOZOFICKÉ FAKULTĚ UNIVERZITY PALACKÉHO PROBĚHLO 45. VÝROČNÍ KOLOKVIUM MEZINÁRODNÍ SPOLEČNOSTI PRO FUNKČNÍ LINGVISTIKU

KRISTÝNA NOVÁKOVÁ

Ve dnech 2.–5. října 2024 hostila Filozofická fakulta Univerzity Palackého 45. výroční kolokvium Mezinárodní společnosti pro funkční lingvistiku (SILF – Société Internationale de Linguistique Fonctionnelle). Olomouc se tak stala po Praze, Českých Budějovicích a Brnu v pořadí již čtvrtým českým městem, jež tuto událost organizovalo. Historicky první mezinárodní kolokvium se uskutečnilo z iniciativy Andrého Martineta roku 1974 v nizozemském Groningenu s cílem usnadnit pravidelnou výměnu názorů mezi lingvisty, kteří uznávají stejnou koncepci studia jazykových funkcí.

Samotná Mezinárodní společnost pro funkční lingvistiku byla založena až o dva roky později ve francouzském Saint-Flour. Od té doby se datuje tradice pořádání výročních kolokvií, na kterých se každoročně sejde kolem stovky účastníků na jedné z univerzitních institucí. Organizují je členové společnosti SILF a místní organizační výbor. Kontinuitu těchto lingvistických setkání přerušil od roku 1974 pouze covidový rok 2020.

Program letošního, již 45. setkání zahrnoval tři tematické okruhy. První z nich se zaměřil na *Evropu jako mozaiku jazyků* a věnoval se vzájemnému ovlivňování jazyků v Evropě včetně otázky vícejazyčnosti a globalizace. Druhý tematický okruh byl *Jazyk a média*, v jehož rámci byly diskutovány současné formy komunikace ovlivněné moderními médii a umělou inteligencí. Třetí téma *Gramatikalizace a dy-*

namická synchronie nabídlo prostor pro debaty o změnách ve funkci slov a jejich přechodu z lexikální do gramatické roviny. Během tří jednacích dní si mohli posluchači poslechnout více než 40 příspěvků ve třech jazycích (čeština, francouzština, angličtina). Dodejme také, že v roce 2025 vyjde ve Vydavatelství UP sborník s příspěvky z letošního kolokvia.

Po zahajovacích projevech, které proslovili mimo jiné i děkan Filozofické fakulty Jan Stejskal nebo předsedkyně společnosti Sociétés Internationale de Linguistique Fonctionnelle Henriette Walterová, přednesl první plenární přednášku hispanista José Carlos Herreras z Université Paris Cité. Jeho příspěvek „La diversité linguistique, un défi pour l’Union européenne“ byl velmi aktuální, vzhledem k tomu, že se jazyková rozmanitost nejenže promítá do každodenního života občanů, ale ovlivňuje i politické, vzdělávací a kulturní strategie Evropské unie. Druhou plenární přednášku s názvem „A functional view of economy and vagueness in discourse“ pak přednesla profesorka Jarmila Tárnyiková (Univerzita Palackého), jež se zabývá analýzou textů z pohledu jazykových a komunikačních struktur. Do svého výzkumu často zahrnuje studium pragmatických aspektů jazyka a jejich vlivu na komunikaci.

První tematická oblast nesla název *Evropa jako mozaika jazyků* a obsahovala nejvíce příspěvků – a to 14. Jejich témata ukázala, jak se jazyky v Evropě ovlivňují a přetvářejí v průběhu času, a přinesla také vhled do dynamiky jazykových změn v různých evropských kontextech. Henriette Walterová z Université Rennes 2 rozebírala jazykovou historii Evropy a Adriana Stoichițoiu-Ichimová (Universitatea din București) proslovila příspěvek zabývající se specifickým fenomén anglicismů v rumunštině a francouzštině. Ondřej Bláha, Marie Krappmannová a Karsten Rinas z Univerzity Palackého představili svůj výzkum o jazykově-kulturním transferu během českého národního obrození. Během prvního dne kolokvia dále vystoupil například Wilken Engelbrecht z Katedry nederlandistiky pořádající univerzity, který hovořil o utváření nizozemštiny klasickými filology,

či José Ramírez de Arellano (Université Sorbonne-Nouvelle), jenž se zabýval vícejazyčností Evropanů na počátku 21. století.

Druhý den kolokvia otevřely další příspěvky z oblasti *Evropa jako mozaika jazyků*. Například Jean-Baptiste Coyos (Académie de la langue basque) přednesl zajímavý příspěvek s názvem „Les emprunts d’une langue d’Europe non-indoeuropéenne aux langues indoeuropéennes: le cas de la langue basque“ o výpůjčkách neindoevropských jazyků z indoevropských jazyků. Daniel Vojtek z Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košicích se zase zabýval onomaziologickým srovnáním slovenštiny a francouzštiny.

V rámci tematické oblasti *Jazyk a média* si posluchači mohli mimo jiné poslechnout příspěvky Ning Wang z Beijing Foreign Studies University („L’analyse linguistique des slogans publicitaires chinois“), Markéty Solnické z Masarykovy univerzity („Podporujeme ukrajinský lid‘ aneb pohled španělských médií na ukrajinské uprchlíky“) nebo Boženy Bednařikové z Univerzity Palackého („Expressivity in TV news: focusing on word-formation devices“). Jazykem a kinematografií se zabýval Petr Mareš z Univerzity Karlovy („Jazykové a stylové rysy českých filmových recenzí na internetu“) a Soňa Schneiderová („Jazyk mladých v současném českém filmu“) z Univerzity Karlovy a Slezské univerzity v Opavě.

Neméně zajímavým byl referát zaměřený na využití umělé inteligence, tento příspěvek byl obzvláště aktuální vzhledem k rostoucímu významu digitálních technologií ve vzdělávání. Daniela Ventura a Jorge Vega y Vega (Universidad de Las Palmas de Gran Canaria) referovali o roli multimédií a umělé inteligence v jazykovém vzdělávání a jejich vlivu na současné i budoucí metody výuky.

Tematický okruh *Gramatikalizace a dynamická synchronie* nabídl široké spektrum pohledů na gramatikalizaci, a to nejen evropských, ale také asijských jazyků. Zkoumání těchto procesů v různých kontextech je zásadní pro porozumění tomu, jak jazyky reagují na kulturní a historické změny a jak se přizpůsobují současným podmínkám. Příspěvky Mengyang Yu a Meng Cheng zkoumaly gramati-

kalizaci konkrétních jevů v moderní čínštině. Svou experimentální studii o gramatikalizaci českých pronominálních klitik představily Anna Połomská a Markéta Ziková z Masarykovy univerzity. O jazykové rozmanitosti v Číně hovořili Xiyan Xian a Yu Sun (oba Sorbonne Université). Xiyan Xian se zaměřuje na syntaktickou strukturu jazyka yi. Yu Sun pak analyzoval kvantifikátory v haoni, což je tibetsko-barmský dialekt z čínské vesnice Tuha.

Součástí programu byla i volná témata, která se dotýkala různorodých aspektů lingvistiky a jazykového výzkumu. Jedním z příspěvků byl například výzkum Mavie-Norhy Nkeket Ndabizy z Marien Ngouabi University v Brazzaville, která se zabývala alofonií laterálního fonému /l/ v bantuském jazyce mbomba. Magdaléna Lapúníková ze Slezské univerzity v Opavě pak představila prezentaci zdvořilosti v učebnicích češtiny pro cizince, Eugenio Israel Chávez Barreto z Univerzity Palackého se zaměřil na otázku, zda funkční lingvistika potřebuje funkční typologii znaků.

Pro účastníky byl připraven také bohatý kulturní program. První den uzavřel koncert Smíšeného pěveckého sboru ze Šternberka pod vedením Tomáše Nikla a Lucie Brázdové, v sobotu 5. října se uskutečnila exkurze na zámek v Lednici a do zámeckého vinného sklepa ve Valticích.

Pro následující, 46. výroční kolokvium Mezinárodní společnosti pro funkční lingvistiku nebyla hostitelská instituce zatím určena, mezi kandidáty na pořadatelství je hned několik pracovišť po celém světě. Informace o místě a datu pořádání budou zveřejněny v dalším čísle časopisu *La Linguistique*.

